

Gesprekskaart Samen Opleiden in de veranderende omgeving

—
Voorlopersgroep Samen Opleiden

Voorlopersgroep
Samen Opleiden

Platform
Samen Opleiden &
Professionaliseren

Toelichting gesprekskaart Samen Opleiden

In Samen Opleiden is op dit moment veel in beweging. Zo hebben de inrichting van de onderwijsregio's en het toewerken naar 100% Samen Opleiden gezorgd voor verschuivingen in partnerschappen en verantwoordelijkheden. Door verschillende factoren staat ook de financiering onder druk: schoolopleiders en instituutsoopleiders bijvoorbeeld merken dat facilitering niet meer vanzelfsprekend is en dat daarmee de gezamenlijkheid in ontwerp, uitvoering en verantwoordelijkheid lastiger wordt.

In dit veranderende landschap is het zaak om opnieuw het gesprek te voeren: hoe laten we het concept Samen Opleiden meebewegen met de veranderende omstandigheden zodat ook in de nieuwe situatie kwaliteit wordt gegenereerd, uitgebouwd en geborgd? Voor dit gesprek heeft de Voorlopersgroep Samen Opleiden een gesprekskaart ontworpen die bestaat uit drie delen:

- een centrale vraag
- een aantal relevante onderwerpen met onderliggende vragen en tools
- enkele vragen om te komen tot conclusies en afspraken.

Voor wie?

De gesprekskaart kan in verschillende situaties en gremia gebruikt worden. Per situatie zijn andere keuzes relevant: is het zinvol om alle onderwerpen bij langs te gaan, ligt er accent op bepaalde onderwerpen, of zelfs op één onderwerp? De kaart kan het gesprek ondersteunen op micro-niveau (bijvoorbeeld in de school), op meso-niveau (bijvoorbeeld in het partnerschap) of op macro-niveau (bijvoorbeeld in de onderwijsregio). De relatie tussen schoolopleiders en instituutopleiders kan centraal staan, maar een breder gesprek is ook mogelijk: wat hebben alle betrokkenen te doen om het gestelde doel te bereiken? Daarbij kan het gaan om werkplekbegeleiders, leidinggevendenden, HRM, bestuurders, enzovoort.

Deel 1: centrale vraag

De centrale vraag op de gesprekskaart *Op welke wijze willen wij binnen ons partnerschap vormgeven aan...* kan gesteld worden over ieder onderwerp in de middenkolom. Het draait om wat er verandert, door welke oorzaak dan ook, en wat dan de nieuwe definitie wordt van 'samen' bij het Samen Opleiden. Hoe moet dit vorm krijgen en waarom zo? De gesprekskaart biedt ingangen voor herbezinning op het 'why' van Samen Opleiden door alle betrokkenen.

Deel 2: keuze van onderwerpen

De gesprekskaart nodigt in de middenkolom uit om een keuze te maken uit de acht thema's: wat is op dit moment de essentie, waar draait het om. Welke uitdaging ligt er bijvoorbeeld, waar schuurt iets, waar ontbreekt iets? Waar kan worden doorgebouwd en waar gaat het om opnieuw kijken naar de basis? De gesprekspartners bepalen welke thema's en vragen relevant zijn voor het gesprek. Samen een richting zoeken staat steeds centraal en dat kan gaan om een specifiek onderwerp of om een bredere blik. Natuurlijk kan er ook een negende thema toegevoegd worden.

De gesprekskaart reikt per thema een aantal onderliggende vragen en suggesties aan; waar mogelijk wordt verwezen naar een eerder ontwikkelde tool. Het betreft een eerste versie, er zijn ongetwijfeld meer ideeën en opties, zodat de kaart gaandeweg verder ontwikkeld kan worden.

Deel 3: conclusies en afspraken

Om ervoor te zorgen dat aan het gesprek over inhoud, visie, kwaliteit enzovoort ook consequenties worden verbonden, is er een derde deel waarin concreet wordt besproken: welke rol kunnen verschillende betrokkenen, waaronder SO's en IO's, spelen bij de gewenste ontwikkeling, hoe blijft het 'samen' en wat vraagt dit van iedereen? Wat moet er in gang gezet worden, wat moet wie doen, welke afspraak wordt daar over gemaakt? Facilitering en concrete acties zijn hier onmisbare elementen.

Gesprekskaart Samen Opleiden in de veranderende omgeving

*Meer diversiteit van studenten, toename zij-instroom,
impact onderwijsregio, groenpluk, etc.*

Op welke wijze willen
we binnen ons partnerschap
vormgeven aan:

Welke uitdaging
ligt er?
Waar bijt het nu?

Het creëren en onderhouden van een
gezamenlijke visie op Samen Opleiden

Gedeeld eigenaarschap en gezamenlijke
verantwoordelijkheid voor het leren van
(aanstaande) onderwijsprofessionals

Delen van kennis, ervaring en inzichten
op het gebied van leren en opleiden

Verbinding tussen theorie en praktijk
in een gezamenlijke leeromgeving

Het realiseren van doorlopende leerlijnen
en een leven lang ontwikkelen

Het werven, selecteren, opleiden
en professionaliseren
van toekomstig personeel

Het versterken van de kwaliteit
in opleiden en leren op
de leerwerkplek e.d.

Het stimuleren van
schoolontwikkeling

Eigen thema
.....

Welke rol zien wij
hierin weggelegd voor
schoolopleiders en
instituutopleiders?

Zijn er nog andere
betrokkenen bij dit
onderwerp van belang?

Hoe kan samenwerking
tussen de betrokkenen het
succes van wat we beogen
gaan bepalen?

Wat spreken we nu concreet
af? Wat gaan we bereiken?
Wie is aan zet?

Het creëren en onderhouden van een gezamenlijke visie op Samen Opleiden

Richtvragen

- Welke onderwijsprofessional willen wij opleiden (beeld van het beroep)?
- Wat is kenmerkend voor hoe wij willen opleiden?
- In hoeverre komt de visie op opleiden terug in de kwaliteitscultuur?
- Wat betekent onze visie op opleiden voor de overige vier functies van de onderwijsregio? (werven, matchen, begeleiden, professionaliseren)
- Hoe breed is al het draagvlak voor deze visie en wat hebben we hierin te doen?
- Wat zijn de overeenkomsten met andere visies, bijvoorbeeld in dezelfde onderwijsregio?
- Welk gesprek willen we voeren over hoe we onze visie vertalen naar de leeromgeving?
En met wie willen we dat doen?

Tools

[Kwaliteitskader Samen Opleiden – peerreview](#)

[Toolbox Passie voor leren – thema visie](#)

[Samen Opleiden & Professionaliseren voor morgen](#)

Voorlopersgroep
Samen Opleiden

Gedeeld eigenaarschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het leren van (aanstaande) professionals

Richtvragen

- Waar zit het 'gezamenlijke'? En tussen wie?
- Waar willen we samen verantwoordelijk voor zijn? Gaat het om samen opleiden of ook om samen professionaliseren en/of samen onderzoeken? Waar gaat het over na de diplomering?
- Hoe krijgt die gezamenlijke verantwoordelijkheid vorm? En waar ligt de regie?
- Wat gebeurt er als verantwoordelijkheid niet wordt opgepakt? Wat gebeurt er als verantwoordelijkheid niet gezamenlijk wordt opgepakt?
- Wie overlegt met wie en waarover? En wat zegt dit over de gezamenlijke verantwoordelijkheid en het gezamenlijk eigenaarschap in de verticale lijn van het partnerschap?

Tools

[Passie voor leren tool – gespreid leiderschap](#)

[Partnerschap als leerlandschap | Een brede blik op de rollen van opleiders bij Samen Opleiden](#)

[Dialogkaart | Schoolleider versterkt in beeld bij Samen Opleiden](#)

[Instrument voor dialoog | Samen Opleiden & Professionaliseren voor morgen](#)

[Kwaliteitscultuur Samen Opleiden \(LOCK\)](#)

[Reflectietool Samenwerking](#)

Voorlopersgroep
Samen Opleiden

Het delen van kennis, ervaringen en inzichten op het gebied van leren en opleiden

Richtvragen

- Op welke manier zou je kennis, ervaringen en inzichten willen delen? En met wie?
- Hoe kunnen we ervoor zorgen dat gedeelde kennis en ervaringen daadwerkelijk worden toegepast in de praktijk?
- Wat zijn de grootste barrières voor kennisdeling en hoe kunnen we deze overwinnen?
- Hoe kunnen we samenwerking en kennisdeling bevorderen?
- Waar zien we de kennis, ervaringen en inzichten die we belangrijk vinden om te verbinden?
- Welke externe bronnen kunnen we benutten?

Tools

[Partnerschap als leerlandschap | Een brede blik op de rollen van opleiders bij Samen Opleiden](#)

[Dialogkaart | Schoolleider versterkt in beeld bij Samen Opleiden](#)

[Instrument voor dialoog | Samen Opleiden & Professionaliseren voor morgen](#)

[Kwaliteitscultuur Samen Opleiden \(LOCK\)](#)

[Praatplaat reflecteren op samenwerking](#)

[Toolkit Samen innoveren in een innovatieteam](#)

Voorlopersgroep
Samen Opleiden

Verbinding tussen theorie en praktijk in een gezamenlijke leeromgeving

Richtvragen

- Hoe creëren we een gezamenlijk curriculum en hoe voeren we dat gezamenlijk uit?
- Stem je praktijk af op theorie of theorie op praktijk?
- Hoe voeren we in het partnerschap het gesprek over de verbinding tussen theorie en praktijk? En wie zijn daarbij betrokken?
- Wat doen we zelf in ons handelen om goed de verbinding te maken tussen theorie en praktijk?
- Wat doen we op het gebied van professionalisering op dit thema? Hoe zorg je dat je dit ook kunt doen met elkaar?
- Welke rol speelt feedback om verbinding tussen theorie en praktijk te realiseren en hoe kunnen we dit optimaliseren?

Tools

[Het transformatorhuisje - inzichten en methodieken voor het opleiden van aanstaande leraren op de leerwerkplek](#)

[Praatplaat Curriculum in Samenhang](#)

[Praatplaat Samen blijven\(d\) leren](#)

[Kwaliteitscultuur Samen Opleiden \(LOCK\)](#)

[Gesprekskaarten De kleine driehoek](#)

[Kijkkader voor praktijken van Samen Opleiden](#)

[Praatplaat Oriënteren om te leren](#)

Voorlopersgroep
Samen Opleiden

Het realiseren van doorlopende leerlijnen en een leven lang ontwikkelen

Richtvragen

- Van welke beroepsbeeld gaan we uit en welke doorlopende leerlijnen passen daarbij?
- Wie doet wat in deze doorlopende leerlijnen (van opleiden naar inductie naar voortgezette professionalisering)?
- Hoe kunnen we een leercultuur creëren waardoor iedereen voortdurend leert en zich ontwikkelt?
- Hoe kunnen we levenslang ontwikkelen optimaliseren? Wat richten we hiervoor in en wie is erbij betrokken? Welke invloed hebben we met elkaar op dit thema?

Tools

[Praatplaat De lerende leraar als partner](#)

[Loopbaancompetentietool](#)

[Loopbaanleren](#)

**Komt binnenkort: Door ontwikkelde
Kwaliteitskader Samen Opleiden en
werkwijze peer review**

Voorlopersgroep
Samen Opleiden

Het werven, matchen, opleiden en professionaliseren van toekomstig onderwijspersoneel

Richtvragen

- Waar zien we een rol voor onszelf? Op welke wijze kunnen we de expertise uit ons partnerschap inzetten binnen de onderwijsregio?
- In hoeverre zetten we ons beeld van het beroep in bij het werven, matchen, opleiden en professionaliseren?
- Op welke wijze geven we vorm aan het leren van alle onderwijsprofessionals? Wie zijn daarbij allemaal betrokken? En hoe werken zij samen?
- Wat is er nodig om een doorgaande begeleidingslijn te creëren?
- Op welke wijze geven we specifieke aandacht aan het begeleiden van studenten die een baan aangeboden krijgen?

Tools

[Gesprekskaarten Samen Opleiden in de onderwijsregio's](#)

[BSL - ontwerptool voor een 3 jarig inductietraject](#)

[Gesprekskaarten | Hét BSL-gesprek in de driehoek](#)

[Tool | Startwijzer](#)

[Gesprekskaarten over een doorgaande begeleidingslijn](#)

[Gesprekskaarten Als je het doet, dan doe je het goed](#)

Voorlopersgroep
Samen Opleiden

Versterking in de kwaliteit van opleiden en leren

Richtvragen

- Wat zetten we in om het leren op de werkplek te verbeteren?
- Welke rol speelt feedback in het leerproces en hoe kunnen we dit optimaliseren?
- Wat zetten we in om werkelijk zicht te krijgen op de kwaliteit?
En wat doen we daar vervolgens mee?
- Wat zijn de grootste barrières voor effectief leren op de werkplek en hoe kunnen we deze overwinnen?
- Hoe zorg je dat alle opleiders van de Partnerschap betrokken zijn bij het versterken van de kwaliteit? Wat doen we aan professionalisering?

Tools

[Kwaliteitscultuur Samen Opleiden \(LOCK\)](#)

[Bouwstenen voor een rijke leeromgeving Samen Opleiden](#)

[Leren door feedback - het ontwikkelen van feedbackgeletterdheid](#)

[Kwaliteitskader Samen Opleiden – peerreview](#)

Komt binnenkort uit Koster, B. e.a. (2025) *Context heeft inhoud. Handvatten voor Lerarenopleiders ten behoeve van het Contextrijk Leren*. Fontys Educatie

Voorlopersgroep
Samen Opleiden

Het stimuleren van schoolontwikkeling

Richtvragen

- Welke rol speelt een onderzoekende houding van leraren in de schoolontwikkeling?
- Op welke manieren kan de diversiteit aan kennis en ervaring binnen het lerarenteam de schoolontwikkeling verrijken?
- Hoe kunnen leraren reflecteren op de effecten van hun handelen en daarmee bijdragen aan schoolontwikkeling?
- Wat zijn onze belangrijkste uitdagingen bij het voeren van reflectieve dialogen in het kader van schoolontwikkeling?

Tools

[Dialoginstrument onderzoekende scholen](#)

[Scan Samen Opleiden in de school – ontwikkeling tot lerende organisatie](#)

[Dialogkaart – Schoolleider versterkt in beeld bij Samen Opleiden](#)

Voorlopersgroep
Samen Opleiden